

سرنوشت نامعلوم ۴/۸ میلیارد دلاری آخرین نمونه از پرونده‌های مبهم سیاسی و اقتصادی در دولت روحانی بود

دفترچه خاطرات تدبیر و امید

مصرف نظر از تصمیمات اشتباهی که یک دولت می‌تواند بگیرد و زندگی مردم کشور را با چالش‌های مختلفی اعم از اقتصادی، سیاسی و اجتماعی روبه‌رو کند - که البته در دولت‌های یازدهم و دوازدهم تعداد آنها کم نبوده است - گاهی اتفاقاتی رخ می‌دهد و تصمیماتی توسط یک دولت گرفته می‌شود که نه مردم که حتی کارشناسان، رسانه‌ها و حتی برخی نزدیکان دولت هم متحیر و مبهور می‌مانند که علت اخذ آن تصمیم چه بوده و چرا و با کدام ایده علمی و یا تجربه تاریخی چنین اقدامی صورت گرفته است. در واقع ابراهام در مورد چرایی برخی تصمیم‌ها، روندها و اتفاقات نه تنها می‌تواند مسأله کوچکی نباشد بلکه گاهی تبعات سنگین و جبران‌ناپذیری در پی دارد، چراکه به راحتی می‌تواند اعتماد عمومی را سلب کند، اعتراضات اجتماعی را برانگیزد و شکاف میان حاکمیت و مردم را تعمیق بخشد. نمونه واضح آن هم نقش رئیس‌جمهور در تعیین نرخ بنزین است و ماجرای اینکه من هم صبح جمعه فهمیدم یا داستان تعیین دستوری نرخ دلار در فروردین ۹۷ و هدررفت ۴/۸ میلیارد دلاری آن و چندین و چند موضوع دیگر که خسارت‌های زیادی را به دنبال داشته است.

دلار جهانی و هدررفت ۴/۸ میلیارد دلاری

دوسال پیش و در همین روزها بود که دولت در اوج بحران ارزی ناگهان تصمیم به تک‌نرخ کردن ارز گرفت و دلار ۴۲۰۰ تومانی را وارد بازار کرد، بعد هم با سازوکاری که هنوز مورد سوال کارشناسان است، نسبت به تخصیص آن برای واردات اقدام کرد؛

قریب دوسال است کشور بابت یک تصمیم اشتباه دولت هزینه پرداخت می‌کند و هنوز نه کسی زیربار مسئولیت اخذ آن تصمیم می‌رود و نه حتی حاضر است نسبت به ردیابی مفاسد حاصل از این اقدام و بازگرداندن پول‌های بیت‌المال اقدام کند.

طرحی که حالا با گزارش دیوان محاسبات از تفریح بودجه سال ۹۷ مشخص شده در جریان اجرای آن حدود ۴/۸ میلیارد دلار از دارایی‌های کشور هدر رفته و همچنان بلاتکلیف است. طی دوسال گذشته با وجود اینکه بارها و بارها از سوی مراجع مختلف حتی مراجع دولتی اعلام شده که این تصمیم نه تنها سودی برای اقتصاد کشور نداشته که باب فساد را

هم گشوده است، اما دولت نسبت به تجدیدنظر در این مسیر و مبارزه با فساد حاشیه آن اقدام نکرده و حتی گزارش دقیقی از اینکه این دلارها به دست چه کسانی رسیده، ارائه نکرده است. در عین حال قوه قضائیه که طی یک‌سال گذشته توانسته برخی از متخلفان در این ماجرا را شناسایی کند، همچنان درگیر پرونده‌هایی است که اطلاعات آن در

در زمانی که قراردادهای دست‌برخی کارشناسان داخلی رسید، مشخص شد الگوی آنها ایرادهای بزرگی دارد، به طوری که به صورت جدی تضییع‌کننده حقوق ایران و منافع ملی است. از جمله ایرادهای مهم این قراردادها بی‌توجهی به توان داخلی و نظارت ضعیف کارفرما بر پروژه و تعطیل‌ناپذیری آنها بود. نهایتاً در جریان بررسی

قراردادهای عجیب و غریب نفتی

حضور در ایران ترغیب نمی‌شوند، لذا باید فرمول جدیدی را برای انعقاد قرارداد با شرکت‌های بین‌المللی فراهم کنیم تا مسیر حضور آنها در ایران تسهیل شود. در این بین اما توانم اعلام شد متن این قراردادها محرمانه

با حضور دولت حسن روحانی در مسند امور، بیژن نامدآرژنگته دوباره تصدی وزارت نفت را در دست گرفت. با حضور او در این وزارتخانه اعلام شد که با این سبک‌وسباق، سرمایه‌گذاران و پیمانکاران خارجی برای

توافقی با ایران بدون نسخه فارسی

همه آنها از اعتبار یکسان برخوردارند؛ مسأله مهمی که درباره برجام اجرا نشد. در واقع یکی از انتقادهای مهم به برنامه جامع اقدام مشترک در کنار امتیازهای هسته‌ای که به طرف مقابل بدون هیچ ضمانت اجرایی‌ای واگذار شده بود، نداشتن نسخه فارسی

زبان بومی طرفین مذاکره یکی از مسأله مهمی است که علی‌القاعده در قراردادها و معاهدات بین‌المللی لحاظ می‌شود تا اگر کشورها به واسطه زبان خود تفسیر متفاوتی نسبت به توافق نهایی دارند، آن را بر طرف‌کنند. البته نکته اصلی در یکسان‌سازی نسخه‌ها این است که

فرصتی طلایی که از دست رفت

ایجاد ایمنی جمعی یا قرنطینه، انتخاب گزینه اول در اصل ضریب بیشتر را به تداوم فعالیت‌های اقتصادی کشور برای فرار از ایجاد رکود می‌داد و همزمان باعث می‌شد تلفات حاصل از این اپیدمی به صورت تصاعدی

در جریان بحران کرونا، همه کشورهای جهان به چالش مهمی برخوردند که عبور از آن و اخذ هرگونه تصمیمی با هزینه‌های زیادی همراه بود. این چالش چیزی نبود جز انتخاب یکی از روش‌های مقابله با کرونا؛ یعنی

کارت سوخت و دود شدن ۶۶ هزار میلیارد تومان

جریان باشد. ۱۲ سال پیش اواخر مردادماه ۸۶، کارت سوخت و سهمیه‌بندی بنزین توسط دولت وقت برای جلوگیری از مصرف بیش از اندازه و قاچاق سوخت به وجود آمد که موفقیت‌های ملموسی هم به دست آورد، اما حسن روحانی با

تفاوت نرخ فرآورده‌های نفتی از جمله بنزین در ایران با کشورهای همسایه در کنار برخی مسأله‌های بیکاری در نقاط مرزی، سبب شده که قاچاق بنزین به خارج از کشور به‌عنوان یک کسب‌وکار پردرآمد در نقاط مرزی همواره در

دولت چگونه آتش بنزین را به جان حاشیه انداخت

دادند تا یک صبح جمعه استثنایی و شوکه‌کننده در انتظار ایرانیان باشد. افزایش ۳۰ درصدی قیمت بنزین، باعث شکل‌گیری بحرانی‌ترین وضعیت در ۷ سال ریاست‌جمهوری حسن روحانی شد. در این میان و در

در حالی که تزنگه وزیر نفت بارها و بارها از عدم افزایش قیمت بنزین سخن گفته بود و حتی تا در ابتدای آبان‌ماه هم بر آن تاکید کرده بود، ناگهان شامگاه ۱۳ آبان، رسانه‌ها از افزایش ۳۰ درصدی بنزین خبر

جهانگیری در دولت چه کاره است؟

که اسحاق جهانگیری با وجود اینکه می‌دانست نمی‌خواهد تا پایان انتخابات در میدان رقابت باقی بماند، به‌عنوان کاندیدای پوششی در انتخابات ۹۶ ثبت‌نام کرد و دوشادوش رئیس‌جمهور به رقابت پرداخت. بعد از انتخابات و آغاز به‌کار دولت دوازدهم،

توصیف حضور و اقدامات اسحاق جهانگیری در دولت، خود یک مثنوی ۷۰هـ خواهد بود، اما نمی‌توان به تصمیمات عجیب‌وغریب دولت اشاره کرد و از پارادوکسی که ماه‌ها جهانگیری برای مردم ساخته بود، گذشت. ماجرا از زمانی شروع می‌شود

قراردادهای محرمانه و بی‌ثمر با پترو و بوئینگ

ورود تکنولوژی به کشور فراهم آید، تا آنجا که تجربه دور قبلی تحریم‌ها به‌گونه‌ای تنظیم شوند که با بازگشت تحریم دوباره اتفاق دور قبل تکرار نشود و البته واضح، شفاف و غیرمحرمانه باشند، اتفاقات عجیب‌وغریبی رخ

یکی از اتفاقات عجیبی که پس از برجام و در جریان انعقاد قرارداد با شرکت‌های خارجی رخ داد، توافقاتی بود که ایران با پترو و بوئینگ امضا کرد. در جریان این توافقات که انتظار می‌رفت اولاً در آنها منافع ملی تأمین شود، ثانیا مسیر

تفریح در اوج بحران ارزی

بود در بی‌توجهی به پرستیژ و آداب حکومت‌داری تبحر ویژه‌ای دارد، این بار در اوج یک جنگ اقتصادی به جای حضور در قرارگاه اقتصادی برای کنترل وضعیت افسارگسیخته قیمت‌ها، رفتن به یک تفریح لاچظری را که برای اکثریت مردم اولویت

تیرماه ۹۷ و زمانی که کشور در تب‌وتاب افزایش لحظه‌به‌لحظه قیمت سکه و ارز بود، ناگهان تصویر حضور رئیس‌جمهور با لباس ورزشی در منطقه تفریحی توچال منتشر شد و افکار عمومی را شوکه کرد. دولت روحانی که البته پیش از این نشان داده

پیامدهای یک استعفای بدموقع

فرسایشی با داعش، فشار اسد که کشور را به کمک جبهه مقاومت از سقوط حتمی نجات داده بود، در آخرین روزهای زمستان ۹۷ به تهران آمد. او که از مهرزاد خود را به حسنیته امام خمینی رسانده بود، پیام پیروزی و

استعفای وزیر خارجه دولت روحانی، خبر سفر مهم بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه به تهران را تحت‌الشعاع قرار داد و به سرعت جایگزین خبر این سفر تاریخی شد. برای اولین بار پس از هشت سال از آغاز یک جنگ هولناک و

است و قرار نیست منتشر شود؛ تصمیمی که البته با واکنش‌های زیادی در داخل - از جمله اعتراض نمایندگان مجلس - روبه‌رو شد. با بالا گرفتن اعتراض کارشناسان، رسانه‌ها و نمایندگان مجلس، قرار شد کمیته‌ای الگوی این قراردادها موسوم به IPC را بررسی کند و بعد به تایید مراجع ذیصلاح برسد. در این هنگام و درست

برجام بود. شاید رسانه‌های دولتی سعی داشتند این موضوع را به نوعی ساده‌سازی کنند و کم‌اهمیت نشان دهند، اما واقعیت ماجرا این بود که به‌طور مثال اختلاف نظر در واژه‌های «لغو و تعلیق و برداشتن» کار دست ایران داد و عملاً تلاش‌های تیم هسته‌ای را بی‌اثر کرد. عدم یکسان‌سازی متن فارسی با متن اصلی و عدم ارائه نسخه فارسی باعث شد علی‌اکبر ولایتی مشاور رهبر

افزایش یابد. انتخاب گزینه دوم یعنی قرنطینه که کشور چین مجری اصلی آن بود، به معنای تعطیلی اقتصاد در بخشی است که مقررات قرنطینه در آن اجرا می‌شود. دولت روحانی در جریان مبارزه با کرونا دچار یک سردرگمی بزرگ شد و به‌واقع نمی‌دانست کدام یک از این مدل‌ها را باید اجرا کند. در این میان

پیشنهاد بیژن زنگنه در سال ۹۴، با ادعای فساد در دوزخ می‌بودن بنزین آن را تک‌نرخ کرد و عملاً کارت سوخت و طرح هد فمندی بنزین را کنار گذاشت؛ طرحی با صدها ساعت کار کارشناسی و میلیاردها تومان هزینه علاوه بر آنکه توانسته بود مصرف بنزین را کنترل کند، درآمد‌های بسیاری را نیز برای کشور به‌وجود آورده بود.

اما ایران دارای یک فرصت بسیار طلایی بود که امکان انجام قرنطینه با کمترین ضرر و زیان مالی را فراهم می‌آورد، این فرصت چیزی نبود جز تعطیلات نوروز که در آن قریب به دوهفته به صورت سنتی بخش عمده‌ای از کسب‌وکارها تعطیل می‌شد و بهترین فرصت برای قرنطینه بود. در عین ناباوری اما حسن

انقلاب در امور بین‌الملل برجام را از این لحاظ عقب‌تر از ترکمنچای توصیف کند و بگوید: «یک اشکال دیگر برجام نداشتن متن فارسی بود که احساس حقارت به انسان دست می‌داد. حتی عهدنامه‌های گلستان و ترکمانچای هم به آن متن ذلت‌بار نسخه فارسی داشتند، اما در باره برجام این هم انجام نشد.» هرچند رسانه‌های حامی دولت مثل همیشه خواستند به دولت تخفیف

بدهند و در ادعاهای عجیبی در سرهای تهیه‌ه‌زبان دیگر برای برجام و مشقت تطبیق آنها را بهانه کردند، با این حال صالحی، رئیس سازمان انرژی هسته‌ای انتقادها عدم تهیه نسخه فارسی را پذیرفت؛ اعتراضی که نشان داد به جز از بین رفتن عزت پاسپورت ایرانی، نقاط ضعف دیگری هم هستند از جمله عدم حفظ عزت زبان فارسی ایرانیان.

روحانی نه تنها محدودیت‌هایی برای رفت و آمد ایجاد نکرد که اساساً گفت با ایده قرنطینه مخالف است. دولت البته از پنجم فروردین و هم‌زمان با شتاب ناگهانی مبتلایان به این بیماری در سطح جهان مجبور به تغییر در نظر خود شد و نسبت به ایجاد محدودیت‌هایی در رفت و آمد مردم اقدام کرد.

در آن زمان وزیر نفت درباره این تصمیم، گفته بود: «شان مردم ما نیست در صف بایستند و زمان‌شان را برای کارت سوخت هدر دهند.» بعدها هم گفت دوران کوپنی بودن گذشته است. در این بین اما بعد از ۶ سال و در تابستان گذشته ناگهان اعلام شد که دولت بنا دارد دوباره کارت سوخت را احیا کند؛ طرحی که البته

بررسی‌های کارشناسی مشخص شد هیچ‌کمی به زندگی مردم نکرده است. ناگفته نماند زمانی ناراحتی مردم بیشتر هم شد که رئیس‌جمهور در توجیه این اقدام تلاش کرد مسئولیت را از دوش خود بردارد و لذا چندی بعد در جلسه‌ای به مردم گفت که «من هم مثل شما صبح روز جمعه دیدم قیمت بنزین تغییر کرده

است.» حرفی که از یک سو موجب بی‌اعتباری دولت شد و از سوی دیگر اعتماد عمومی را هدف قرار داد. بعد از این اظهار نظر بود که ماجرا قدری تغییر کرد و بی‌تدبیری در دولت وارد فاز تازه‌ای شد، چراکه مردم هنوز هم می‌پرستند مگر می‌شود رئیس‌جمهور از چنین تصمیمی بی‌اطلاع بوده باشد؟

چندی بعد اما با وجود این فضا، ناگهان او در قامت نفاول اجرایی دولت حاضر شد و مهم‌ترین تصمیم دولت تا آن زمان یعنی تعیین نرخ ۴۲۰۰ تومانی را اعلام کرد. تیرهایی چون «بازگشت جهانگیری» یا انتشار عکس سوپرمن و دلار با چهره معاون اول رئیس‌جمهور تنها بخشی از توصیفات رسانه‌های دولتی از نقش پررنگ اسحاق جهانگیری در دولت

مجدد تحریم‌ها به سرعت از ایران رفت و پرونده‌های مهمی از جمله تولید پترو ۳۰ را بدون سرانجام خاصی تعطیل کرد. در مورد شرکت آمریکایی بوئینگ که پس از برجام مجموعاً حدود ۲۰ میلیارد دلار قرارداد فروش هواپیما به ایران، منعقد کرده بود (قرارداد ایران ایر برای خرید ۸۰ فروند هواپیما شامل ۵۰ فروند مدل ۷۳۷ و ۳۰ فروند مدل

نیست، ترجیح داد. در نتیجه این اقدام صدای اعتراض مردم که در فضای مجازی بیش از هر جای دیگری به گوش می‌رسید، بلند شد و کاربران با توییت‌هایی که گاه جنبه شوخی و گاهی رنگ و بوی تمسخر داشت، به این اقدام روحانی و مشاوران رسانه‌ای بی‌سلیقه او اعتراض کردند. گلیایه‌هایی چون «اگر مرهم نمی‌گذارید، نمک بر زخم نپاشید!»

حسن روحانی یک روز قبل از انجام این سفر در جریان موضوع قرار داشت و دعوت از وزیر خارجه در اختیار وی بود، اما رئیس‌جمهور ترجیح داد تا آخرین لحظات انجام این دیدار کمتر کسی از این موضوع اطلاع پیدا کند. البته در طرف سوری نیز وضع به همین منوال بود و نه وزیر خارجه و نه سفیرش در تهران از این سفر خبر

و «توچال رفتن، ورزش و تفریح کردن حق روحانی است، اما این حرکات را به رخ مردم گرفتار نکشید.»، خلاصه تمام اعتراضات مردمی بود که بیش از گرانی عجیب و بی‌سابقه از بی‌توجهی منتخب خود شاکی بودند. در این میان مثل همیشه، آشنا، مشاور رئیس‌جمهور برای تقلیل داستان و کم کردن فشار افکار عمومی بر روی روحانی، به میدان آمد

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.

نداشتند. اما هیچ‌کدام از آنها با استعفای خود هزینه‌ای به جبهه مقاومت تحمیل نکردند. شگفتانه‌تر از این است که مانند آقای رئیس‌جمهوری تمام‌ی نداشت، شاید اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی بود که یک وزیر قبل از تقدیم استعفای خود به رئیس‌جمهور آن را به اطلاع مردم رساند و در شبکه‌های اجتماعی استعفای خود را اعلام کرد.